

ชื่อภาคินพนธ์ : การมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณี จังหวัดยะลา
ชื่อผู้เขียน : นางสาวอมร สะอาด
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2551

วัตถุประสงค์ในการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน : ศึกษากรณี จังหวัดยะลา มีดังนี้ 1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน 3) เพื่อศึกษาความคิดเห็น ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขต่อการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ พระภิกษุสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา จำนวน 189 รูป เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถาม ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเก็บจากประชากรทั้งหมด แบบเจาะจง ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2551 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา มีดังนี้

1. พระภิกษุสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา ประมาณครึ่งหนึ่งมีอายุ 41 ปีขึ้นไป มีอายุพรรษาต่ำกว่า 5 พรรษา จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จบการศึกษาระดับนักธรรมชั้นเอก ไม่มีตำแหน่งในชุมชน ประมาณครึ่งหนึ่งเป็นพระลูกวัด และไม่มีสมณศักดิ์ อาศัยอยู่นอกเขตเทศบาลนครยะลา ระดับการสนับสนุนจากวัดในงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการสนับสนุนจากราชการในงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมาก ระดับการสนับสนุนจากชุมชนในงานพัฒนาชุมชน อยู่ในระดับมาก และค่อนข้างมาก

2. พระภิกษุสงฆ์ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลา มีส่วนร่วมในงานพัฒนาชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 5 ด้าน พบว่า ทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เช่นกัน โดยด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านสังคมสงเคราะห์ รองลงมา คือ ด้านการเผยแผ่ธรรม ด้านการศึกษา ด้านการส่งเสริมอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ตามลำดับ และด้านที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านศึกษาสงเคราะห์

3. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน มี 8 ปัจจัย ได้แก่ อายุ จำนวนพรรษา ระดับการศึกษาทางโลก ระดับการศึกษาทางธรรม ตำแหน่งในชุมชน ตำแหน่งภายในวัด สมณศักดิ์ ระดับการสนับสนุนจากวัด ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของพระภิกษุสงฆ์ในงานพัฒนาชุมชน มี 3 ปัจจัย ได้แก่ สถานที่ตั้งวัด ระดับการสนับสนุนจากราชการ และระดับการสนับสนุนจากชุมชน

ข้อเสนอแนะ มีดังนี้

1. ควรเปิดโอกาสให้พระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้ ความสามารถ ได้เข้ามาพัฒนาในการปกครอง และบริหารงานการคณะสงฆ์ ควรขยายขอบเขตการศึกษาของพระภิกษุสงฆ์ในพื้นที่ให้มากขึ้น กว่าเดิมทั้งสองด้าน คือทางโลกและทางธรรม เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาชุมชนอย่างถูกต้อง
2. ควรมีการสร้างแรงจูงใจ และประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องในโครงการ กิจกรรมทางคณะสงฆ์ และส่งเสริมบทบาทหน้าที่ในงานการแสดงผลพระธรรมเทศนา และการอบรมเยาวชน มีการปรับปรุง ระบบการปฏิบัติงานในส่วนที่ล่าช้าและบกพร่องให้ดีขึ้นตามกาลสมัย ให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์
3. ควรมีการเพิ่มขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของคณะสงฆ์ และจัดหาพระภิกษุสงฆ์ที่มีความรู้ทางธรรม และทางโลกมาทำการสอนเพื่อให้เกิดโลกทัศน์ที่กว้างไกล และมีกองทุนสวัสดิการ ในการเผยแผ่พุทธธรรม
4. มหาเถรสมาคม ควรมีการนิมนต์พระภิกษุสงฆ์ที่มีอายุ อายุพรรษาจบการศึกษาทางโลก และทางธรรมสูง มีสมณศักดิ์ มีตำแหน่งในวัด ตำแหน่งในชุมชน เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนางานในพื้นที่

The three objectives of the study were: 1) to study participation of Buddhist monks in community development, 2) to study factors relating to participation of Buddhist monks in community development, and 3) to study opinion, problems, and suggestion to improve participation of Buddhist monks in community development. One hundred and eighty-nine Buddhist monks who lived in Yala province were purposive selected as the representatives. Questionnaire was used for data collection in July 2551. Percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test were used for data analyzed at the significant of 0.05.

The findings were summarized as bellows;

1. About half of Buddhist monks were more than 41 years old of age, less than 5 years in monkhood, high school graduated, dhamma scholar advanced level graduated, don't have position in community, about half were not abbot and with out priest of rank, and stay outside Yala municipal. Community supported by wat was moderate while high government support, and quit high community support.

2. Overall participation of buddhist in community development was moderate as same as others 5 in details. Social welfare was highest, dhamma propagation, education, culture and environmental conservation and extension, respectively while welfare education was the lowest.

3. Eight factors affecting buddhist monk in community development were ages, number of monkhood periods, secular education periods, dhamma education periods, position in community, position in wat, priest rank, wat's support while others three factors, wat location, government supporting level, and community supporting level were not affect Buddhist monks in community development.

The recommendations were as followed:

1. Opportunity should be opened to capability educated monks for administrative monastic and should extend education to monk in the area of both general and religious education to find a proper way for community development.

2. Sangha activities and projects should be inspired and continue advertise. Role of preaching and youth teaching should be support, disadvantage and underdevelopment performance system should be improved and up to date for globalization.

3. Sangha performance should be encouraged and provide knowledge monks, both world knowledge and dhamma knowledge to teaching for a worldwide vision, and having dhamma propagation welfare fund.

4. Sangha supreme council should invite senior monk, high graduated both general and religious education, having priest rank, having position in wat and in community to develop community.